

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.
Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmentellen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítor: Megrendelőnkől 4 — nem megrendelőnkől 6 krért igtattatik be.
Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Opelik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicska Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvári” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) ezimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilvterben megjelenő közlemények után négy hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A székesfejérvári 1879. évi országos kiállítás hivatalos lapja.

A „Székesfejérvár” t. olvasóihoz.

E folyó évnegyed nem sokára letelik s néhány nap múlva új negyed küszöbére lépünk, sietünk ezért lapunk tisztelt olvasóit az előfizetések megújítására felkérni. Nem teszünk hangzatos ígéreket, csupán annyit fogadunk, hogy minden érönket megfeszítjük, hogy lapunkat az oktatást, mivelést s mulattatást illetőleg minél érdekesebbé, minél élvezetesebbé tegyük.

Lapunk szellemi emelkedése érdekében eddig is mindent elkövtünk, miért a t. közönség pártolásával támogatta is törekvésünket, melyért köszönetet mondunk.

Lapunk közelébb a jövő évi székesfejérvári országos kiállítás közlönyéül is megválasztott, ezért valamint eddig, úgy jövőre néve is a kiállítás hivatalos értesítései hivatalos alakban közli. Lapunk hasábjain leendő megjelenés végett minden hivatalos közlemény a kiállítási hivatal által beküldetik, minden kiállítási végrehajtó bizottsági ülésről s minden a kiállítási ügyben történt fontosabb mozzanatról részletes tudósítást hozunk, mely célra, hogy minél inkább megfélemlünk feladatunknak s a kiállítás érdekében — külön rovatot is nyitottunk.

Ha a tisztelt közönség még tömegesebben pártolja vállalatunkat, akkor több költséget fordíthatunk a szellemi erőkre s lapunkat még tartalmasabbá tehetjük: kérjük tehát előfizetőinket, hogy a mozgósítás korakában igyekezzenek ők is új előfizetőket toborozni, különösen a gazdaközönség köréből, miután lapunk az új életre támadt gazdasági-egylet közlönye is.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre	8 frt.
Félévre	4 frt.
Negyedévre	2 frt.

melyek Klökner Péterhez, a lap kiadó-hivatalába küldendők.

A vidéki előfizetőknél az 5 kros postai utalványokat ajánljuk.

KIÁLLÍTÁSI ROVAT.

A székesfejérvári jövő évi országos kiállítás érdekében a mozgalmak szépen folynak a közeli s távoli vidéken. Kalocsa város s vidéke derék közönsége is mindent elkövet ez ügyben, közöljük ezért a kalocsai bizottság szervezetét is, melyet a tartott értekezleten állapítottak meg; közöljük különösen követendő példa gyanánt is, — mely a következő:

A kalocsai „kiállítási bizottság” szervezete.

I. Cikk. Általános szervezet.

1. §. A székesfejérvári 1879. évi orsz. ipar-, termény-, szépművészet és állatiállítási tanácsban való tömegesb részvétel céljából Kalocsa és vidékére néve „kiállítási bizottság” alakult.

2. §. Helybeli rendes tagjai azon hatvanas bizottság tagjai, kik az 1878. évi augusztus 25-én tartott kiállítási bizottságba beválasztottak, s kik a nagyrészt által felvannak hatalmazva, hogy még 20 tagot a bizottságba bevonnassanak, kiváló tekintettel a vidéki érdekekre.

3. §. Vidéki tagjai azok, kik, mint ilyenek a hatvanas bizottságba beválasztottak s kiknek tisztában álland az illető közönségben a netalán érdekelteket körükbe vonni s azokból főbizottságot alakítani, melynek működéséről azután időről időre a végrehajtó bizottság elnökénél jelentést teendnek.

4. §. Működő tagja lehet mindaz, ki a kiállításban való részvétel eszméje iránt érdeklődik, vagy a kiállítási bizottság részét akar venni a kiállításon és ebbeli szándékát a bizottság elnökénél vagy titkáránál jelenti.

5. §. Bíráló tagjai azok, kik a szakosztályok elnöksége által a kiállítandó tár-

gyak megbírlására felkértek, akár tartoztak legyen a kiállítási bizottsághoz, akár pedig azok számán kívül estek.

II. Cikk. A kiállítandó tárgyak bejelentése, bírlata és szállítása.

6. §. Kiállításra jelenthető s elfogadhatók mindennemű termények és műzikkék, szépművészeti és régészeti tárgyak, egyes tanszerek és iskolamunkálatok, a tenyészésre szánt s egyébnemű állatok, a gépek és gazdasági eszközök, mindennemű gazdasági készítmények s általában mindazon tárgyak, melyek érdekességök, hasznuk vagy különlegességüknek fogva a bizottság által erre alkalmasnak találtnak. Kizárva csak a gyors romlásnak kitett anyagok és robbanó készítmények vannak.

7. §. Minden kiállítandó tárgy azon szakosztály elnökénél jelentendő be, melynek körébe vág az illető tárgy; a közvetítést erre a hatvanas bizottság egyes tagjai is elvállalhatják, hogy az által a kiállítónak könnyebbé legyenek, kötelezvék azonban e közvetítést legkésőbb 8 nap alatt teljesíteni.

8. §. A kiállító jelentkezése által a tér, szállítás biztosítás és őrizés aránylagos díjainak fedezését is elvállalja. A kiállítási szabályzat szerint □ méterenkint a fedél alatti helyiségben 4 frt., — föl meletti 2 frt., faltér 1 frt., — ideiglenes épületben 2 frt., szabad téren 1 frt., mely térdíjak fele a tárgyak jelentéskor, a másik fele azok beküldésekor fizetendő.

9. §. Minden kiállító kötelezetik a bejelentett tárgyat a végrehajtó bizottság által kitűzött napon és helyen a kiállítási bizottság titkáranak elismervény mellett átadni s az átadást az illető szakosztály elnökénél azonnal jelenteni, hogy az annak megbírlásáról kellő időben gondoskodhassék.

10. §. Minden tárgy három ugyanazon szakmájú szakértő által jog megbírlatni s a bírlat elleni kifogások a végrehajtó bizottság elnökénél jelentendők, ki azokat a legközelebbi ülésen elintézteti.

11. §. Ha a bíráló bizottság a kiállításra szánt munkát teljesen alkalmatlannak találja, helyébe a kiállító másikat és alkalmasabbat készíthet; ha pedig hiányokat fedez fel rajta, a kérdéses tárgy csak akkor fogadható el a kiállításra, ha hiányain a tulajdonos kellő időben segített.

12. §. A kiállítási bizottság feladatának fogja ismerni lehető legjutányosabban, de az illetők terhére, a kiállításra szánt tárgyakat (ha azokat a tulajdonos a szállításra kellőleg elcsomagolta), Székesfejérvárra és onnan visszaszállíttatni és a jó elszállítás érdekében mindent elkövetni; szabadságában álland azonban a kiállítónak ezt önmaguk vagy megbízottjaik által is eszközölni; mert az esetleges károkért a bizottság szavatosságot nem vállalhat. (Vége köv.)

Városunk érdekében.

A jövő évben rendezendő kiállítás városunk anyagi érdekeire néve mindenestre fontos jelentőségű s épen ezért már örömmel nézünk eléje, hogy segítve legyen ez által is helyzetünkön.

Hazánk anyagi helyzetének hanyatlásával városunk anyagi helyzete is fokónként szállt alá, fokónként súlydét s a szomorú viszonyok nyomása alatt bizony nálunk is az anyagi élet terén nagy hanyatlás mutatkozott. Iparos osztályunk főleg vesztett s nagyrészen nagyon elszegénykedett. Szükségünk van tehát minden jövedelmi forrásra, mely által bár kis mérvben is segítve lenne helyzetünkön.

A jövő évi kiállítás egyik ily gazdag jövedelmi forrásnak mutatkozik. A nagy számmal megjelenő kiállítók és vendégek sok pénzt fognak itt hagyni, melyek városunkban oszolva meg, polgáraink helyzetén

segítenek. Azonban míg örömmel tekintünk ezen kiállítás elé, már a kormány iparkodik jövedelmünk, örömmel megzavarni s nem csekély meglepetést készített mindnyájunknak. Közélebb ugyanis értesültünk, hogy a kiállítás tartamára a városi fogyasztási adót szándékozik nagy mérvben felemelni.

Bizony szomorú dolog lenne ez ránk nézve, ha a most beszívargó kis jövedelmét meg más uton a kormány akarná zsebre tenni.

Igaz, hogy az adók utján tartozunk az állam fentartási szükségleteihez járulni, de annyiféle s oly terhes adónem van, hogy valóban borzadva gondolunk a kormány ezen újabb célba vett intézkedésére.

Ezen a fogyasztási adó felemelés által kiállításunk sikere is tetemesen veszélyeztetve van, mert a felemelés folytán városunkban is minden drágulni fog majd s oly méregdrága leendő minden, hogy vendégeink, de a kiállítók is iparkodni fognak körünkől megmenekülni.

Tegyük ezért meg mindent, a mit csak lehet, hogy a kormányt e veszélyes szándékáról lebeszéljük saját jól felfogott érdekekünkben ép úgy, mint a közönség érdekében is.

A kormány az azt hisszük nem az az egyedüli célja, hogy adók emelése által az ország fejlődését fenyegetse, a mint már fenyegetve is van; hanem hogy a népek boldogítását is célozza.

A kormány atyai gondoskodása tehát, ha ily mérvben akar reánk nehezülni, mint szándékoltatik, akkor az nagyon mostoha gondolatból származott s a mi fiui tisztelünket egyáltalán ki nem érdemli.

De még nem késő, városunk közönsége együtt és egyenként hasson oda, hogy a kormány ezen szándéktól eltérjen, s hogy kiállításunk megmenekülve e veszélyes anyagi pressiótól teljesen sikerüljön.

Uti jegyzetek

Német- és Franciaországból.

Közli: Klökner Gyula.

(Folytatás.)

Másnap 10 órákor már a jénai kapunál állunk, várva míg a kiállításba beeresz-
tenek. Belépve, a parkon át, egyenest a főbejárathoz s azon át a kiállítás legelegansabb osztályába a Gallerie de Jénába jutunk. A legelső, mire szemünk vetődik a francia korona-gyémántok kiállítása. Egy szekrény, mely 21 milliót rejt magában. E most gazdátlan kövek összúlya 18,751 karat s köztük a legrágább a „Regent,” mely magában 1,165,000 francot képvisel. E szárnyon vannak Franciaország legkitünőbb műipar-cikkei. A Gobelinek, a séverszi porcellángyár, a bronz-tárgyak, míg a másik szárnyat Angolország, nevezetesen a walesi herceg kincsei, melyeket indiai körútjából magával hozott s a melyek a Northbrook grófé s a Rivett-Carnat-féle műtárgy-gyűjtemény-nyel együtt India ipar- s műkiállítását képviselik. A walesi herceg kiállítását mellett fényben, drágaságban eltörpül minden más ehhez hasonló special kiállítás. Negyven magas szekrény van ott, arany, ezüst, drágakövekkel s egyéb drágaságokkal megtöltve. A legnagyobb gyémántok, smaragdok, mázsányi arany- s ezüstdarabok, fényes páncélok, fegyverek, vadász- s lovaglószer-
vannak itt felhalmozva, melyek különféle keleti fejedelmek, hercegek, emírek, basák stb. ajándékai.

Reális értékét eltekintve, mily műértékük van e tárgyaknak! A legszebbet, a leg-

nemesebbet mutatja, miket valaha hindu kezek készítenek, legbefejezettebb alakjában s leggazdagabb pompájában tünteti elénk a turáni, a saracén s kasimir művészetét, — egyáltalán teljes képét mutatja a kelet mult és jelen művészi kifejedtségének.

Itt csodáljuk a kelet kincsalmazát, a mórok filigrán ötvös művészetét, Damascus fegyvereit.

A negyven szekrényt csak fölületesen is átnézni sok időbe kerül s még mennyibe annak csak legkiemelőbb tárgyait leírni. — Nem is vállalkozom reá, ott hagyom a kincsalmazát, mi csak az emberben a keserű gondolatokat idézi fel s emlékébe hozza, mennyi ezer ember hal meg évenként a betevő falat hiányában ott, honnan a megszámlálhatlan kínos kerül, a hol azt oly könnyen elajándékozzák, fejedelmeknek hódolatú jelül nyújtják, a helyett, hogy azt értékesítve, ember társaiknak nyomorát enyhítenék s éhét csillapítanak. Indiában! Szakemberek itélete szerint a kincsalmaz, mi csak felét képezi annak a kincsnek, mit a herceg indiai körútjából egy külön hajón magával hozott — megközelíti a 100,000,000 forintot.

A párisi kiállítás most először történik, hogy a kézmű-tárgyak feldolgozási módjának is helyet adtak. Eddig csak a kész tárgyakat állíták ki, nem törődve azszal, hogyan lesznek azok előállítva. Most egy külön osztály a „Gallerie de travaux” van e célra berendezve, mely mindenesetre nagy előnyére szolgál az iparnak s vele a látogató, ki az elkészített tárgyat csodálja, bámulhat s bepillantást szerezhet oda is, a hol és a hogyan azokat készítik.

Sok hölgy büszkén viseli brüsseli csipkét s suhogtatja selyem ruháit, ékeskedik gyémántjaival, szép tollu kalapjával, a nélkül, hogy fogalmával is bírna, a miként azok készülnek. Nem tudja mennyi fáradságba kerül az, mig azon aránylag olcsó csipkéket megszövik; nem, mily komplikált gépezeten s hány száz kézen kerül ki az a selyem-ruha, mely junói termetét övedzi; nem tudja mennyi izadságba kerül a munkásnak, mig a goromba gyémántot addig simítja s köszörüli a mig arra méltó lesz, hogy picziny fülecskét ékesítse. Azt sem tudja, mennyi fáradságba kerül s mily káros hatással van a szegény halvány munkásnének, a mig azokból a mérges festékekbe mártott apró madártollakkól egy női kalapot csinál. A ki mindezt látja s figyelemmel szemléli, lehetetlen, hogy kalapot ne emeljen az ipar előtt s azok előtt, kik vele foglalkoznak. Itt látjuk, miként készülnek az „igaz” oknak árult gyöngyök, miként a rendjeiket. Itt készülnak a legyezöket, a shawlokat, amott szorgalmas normandiai lányok fűzik, szövik a legfinomabb csipkéket; itt látható, miként készülnek a valódi cachmir shawlok, melyeket indusok nemzeti öltözékükben szönek s mindjárt áruba is bocsátják, mig mellette Jaquard szövöszkei keleptülnek s a nyers anyagot fokónként a legfinomabb vászonná alakítják.

Igen érdekes a mesterkelt virágok készítése, épúgy a babaruhák gyártása is.

Tovább megyünk s megpillantjuk az elefántcsont-ipart. A gőzfűrés egy pillanat alatt ketté szeli az óriási elefánt-agyarat s apróra darabolja, melyekből az ügyes faragók legszebb tárgyakat készítenek.

Sok lenne a különféle iparágakat fel-
említeni; teszem csak a legérdekesebbeknél s mint ilyen, a gyémánt-köszörűlöt nem hagyhatom megemlítes nélkül. A gyémántnak sok kedvelője van s nem is csoda, ha a köszörűle közelébe jutni a kiváncsiaktól, kik a hosszadalmas műtetet oly érdekléssel szemlélik, nehezen lehet. A gépezet meglehetően egyszerű, csakis a köszörűlési processus bonyodalmas. A nyers gyémántot először olomba öntik akként, hogy a kö egyik oldala kilásson, mely oldalát függőlegesen egy forgó lapos aczell-köröndre teszik, mit előbb olajba áztatott gyémánt-porrall hintonak meg s ha a kö ráillesztetett, a kö-

Fejérmegyei pátka népnevelési rendkívüliségek.

Pátka, szept. 15. 1878.

Érzem azt, hogy nagy szavakat adtam cikkem címének; de meg vagyok győződve arról, hogy e lapok tisztelt olvasói közül — soraim elolvasása után — senki sem fogja mondani azt, hogy cikkem címe okadatolva nincs.

Részint a technikai tudományok terén való tökéletesítem végett, részint pályám kötelezettségének teljesítése végett megfordultam hazánk majdnem minden vidékein. Megfordultam az osztrák-magyar birodalom különféle tartományában. — Időztem ezeken kívül Szász- és Bajorországban, Württembergben, Belgium- és Angolországban. — Freiburg München, Stuttgart, Liege-Seraing és Sheffield társadalmi viszonyait volt alkalmam tanulmányozni. Volt alkalmam megismereni Európa több jeles tartományának és országának közművelődési viszonyait. — Mint afféle technikus érintkeztem a magasabb körökkel ép úgy, mint a köznéppel.

Engem minden érdekelt. A legközelebbi hónapokban mérnöki teendőm Fejérmegye Pátka községébe hívtott, a hol működésem több hónapot vett igénybe.

Itt is, mint mindenütt, tanulmányoztam a társadalmi viszonyokat. Tanulmányaim itt is, mint mindenütt, hol megfordultam, nem annyira a városi, illetőleg falusi; — hanem inkább az országos közművelődési ügyekre voltak irányulva.

Igy történt az, hogy Pátkán kezeimbe került azon lajstrom is, melybe be vannak jegyezve azon népiskolai tankönyvek, melyeket a magyarországi római kath. püspöki kar által a népiskolai tankönyvek megvizsgálására kiküldött bizottság a magyarországi római kath. népiskolák számára törvényes tankönyvvül legújabbban elfogadott.

Ezen lajstromban, melyet a Sz. István társulat e napokban országszerte közöltetett, Fejérmegyének, illetőleg Pátka falunak igen öröndetes szerepe van.

Ezen lajstrom szerint a magyarországi rom. kath. püspöki kar által kinevezett bizottság a magyarországi rom. kath. népiskolák számára Fejérmegyében, illetőleg Fejérmegye Pátka községében, Dr. Seidel Pál plebánus által irt következő tankönyveket fogadta el, mint törvényesen használhatókat.

Magyar nyelvű iskolák számára:

1. Magyarország története és a világtörténelem legfőbb mozzanatai. — Irta: Dr. Seidel Pál.
2. Képes természetrajz. Irta: Seidel P.
3. A természetben elemi. Irta: Seidel Pál.
4. A polgári jogok és kötelesek könyve. Irta: Seidel Pál.
5. Irat-föltevények könyve. Irta: Seidel Pál.

Német nyelvű iskolák számára:

1. Seidel P. Naturgeschichte.
2. Seidel P. Bürgerliche Rechte und Pflichten.
3. Seidel P. Aufsatzlehre.

Tót iskolák számára:

1. Seidel P. Dejepis uhorska (történelmi mű).
2. Seidel P. Pririodopis (természetrajzi könyv).

Azon körülmények, a melyeket eddig elősoroltam, azt hiszem eléggé indokolják azt, hogy cikkemnek azt a címet adtam: „Fejérmegyei pátka népnevelési rendkívüliségek;” mert mindenesetre rendkívüli dolog az, hogy a magyarországi püspöki kar által a népiskolai könyvek megvizsgálására kiküldött bizottság feltűnő nagy számmal éppen egy fejérmegyei falusi papnak tankönyveit fogadta el törvényesen tankönyv gyanánt és pedig nemcsak a magyar, de a német és tót népiskolák számára is.

Cikkemnek címet indokolva találok az által is, hogy a mint köztudomású dolog, az 1873. évi bécsi világiállás alkalmával egész Magyarországból a közoktatási miniszterium Magyarországra egy írójától sem állított ki többféle tárgyú tankönyvet, mint a fejérmegyei pátka népnevelési íróktól.

Többet is írhatok. Magyarországon gazdaszattant 1868-ig a népiskolákban egy tanító sem volt köteles tanítani. 1868-ban a XXXVIII. t. cikk szerint lett ez kötelezett tantárggyá.

Miniszterium sem, püspöki kar sem határozta meg 1868-tól 1877-ig azt, hogy hazánk népiskoláiban, melyik népiskolai tankönyviro gazdaszattant tanítsák?!

Új korszak volt az Magyarországi népnevelési történetében, midőn 1868-ban hazánk törvényei elrendelték azt, hogy a gazdaszattant is népiskolai kötelező tantárgy legyen.

Újabb korszak volt az, midőn 1877-ben a közoktatási miniszterium országszerte közzölt rendeletével meghatározta, hogy a gazdaszattant tanítására az állami népiskolákban mely tankönyveket szabad használni! Ekkor a közoktatási miniszterium a népiskolák számára irt gazdaszattant tankönyvek közül a népiskolák 5-ik osztálya számára egyedül csak a Seidel Pál által irt gazdaszattant fogadta el törvényes tankönyv gyanánt; — tehát a hazai népiskolák számára törvényesen elő-

irt gazdaszattantok történetében a pátka az első sorban szerepel.

Azt hiszem okadatolva van cikkem címe; mert valódi rendkívüli dolog hazánk népnevelészi terén az, hogy egy megyéből s egy faluból annyi népiskolai tankönyv van elterjedve — a kormány és egyház által elfogadva.

Tekintetes szerkesztő ur! szerénysége sértése nélkül mondhatom azt, hogy tekintetes ur Magyarországi népnevelése terén hazánk elsőrangú csillagai között ragyog. Ezen meggyőződésem bátorított e sorok írására.

Jurassek Ödön, mérnök.

TANÜGY.

Fejérmegyei tanítótestület évi közgyűlése, tartatott 1878. szept. 16-án.

Kolossváry Miklós kir. tanfelügyelő ur ő nagysága üdvözlé az igen szép számmal egybegyűlt tagokat, elnöki jelentésével kezdé meg a közgyűlés sorrendjét, jelesen esetenlőn a tanítótestület egy év alatt történt nevezetesebb mozzanatait, megemlékezvén a tanítótestület jöteviről és a tanítótestület statisztikai kimutatását a közgyűlésnek előadta. A közgyűlés ő nagyságának ezen kimerítő évi jelentését lelkes éljenzések közt hálás köszönettel fogadá. Ez alkalommal egyszersmind felemlité ő nagysága, hogy a megyei közigazgatási bizottság intézkedett, hogy ezentul minden községi tanító minden hó első napján kapja fizetését az iskolás gyermekek részére a tankönyveket a községi bírák tartoznak megszerezni, és azok árát utólagosan az illető szülőkől beszédek. Továbbá az izraelita tanító, ha próba éveit kitöltötte, a hitközség öt önként el nem bocsájthatja; szintugy a nmltgy miniszter ur elrendelte, hogy az iskolában 26 óránál többet nem szabad tartani. Köszönettel tudomásul vétetett.

2) Ezután olvastott a múlt évi közgyűlési jegyzőkönyv, valamint a központi, vaáli, ráczalmási és felső bodajki körök egy évi működéséről az eredmény. Tudomásul vétetett.

3) Erre következett a pénztári jelentés, melyből kitűnt, hogy e tanítótestület vagyona 1125 fr. 35 kr. Szintugy az „Eötvös alap” fiók-bizottságának jelentése szinte tudomásul vétetett.

4) Olvastott a kir. tanfelügyelő ur ő nagyságának átirata, a melyben kijelenti, hogy minden községi tanító az évi közgyűlésben megjelenni tartoznak, és a kik ez alkalommal meg nem jelentek, 2 fr. büntetésben elmarasztaltatnak. Továbbá olvastott ő nagyságának azon átirata is, melyet a házi ipar fejlesztése és a községi könyvtárak felállítására iránt terjesztett elő. Székesfejérvártól a házi ipar fejlesztésénél egyes tanítók szives közreműködésük folytán a kefekötés, könyvkötés, kosárfonás és faragás vétetik elő.

5) Göbel János György indítványára a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a mozgósított tanító ö z vegyei a testület pénztárából némi segélyezést nyerjenek és az eszközést a központi körre bízta. Szinte indítványoztatott, hogy a jövő kiállításban a tanítótestület tagjai munkájukkal minél számosabban részt vegyenek és ez úgy terjesztése a központi körre bízott.

6) Felolvasást tartott Göbel János Gy. e tétel fölött: „Tanügyi kérdések párhuzamosítva.” A közgyűlés ezen jeles felolvasást lelkes éljenzések közt köszönettel fogadta.

Végre a kir. Tanfelügyelő ur ő nsga kijelenté, hogy állásánál fogva a tanítótestület elnöke tovább nem lehet, kéri a közgyűlést, hogy más elnököt válasszon. A közgyűlés egy tag indítványára ő nagyságának eddigi lelkes működéséért legáltalós köszönetét fejezé ki és ezt jegyzőkönyvileg is megörökíteni határozta és a tanítótestületi elnöké ő nsgának indítványára, egyhangulag Göbel János György fötanító urat választá és ezzel a közgyűlés be lön fejezve. R.

HELYHATÓSÁGI.

A harcztérre vitt katonáink hátrahagyott családai egy a harcztéri sebesültek segélyezésére a kellő intézkedések megyei hatóságunknál is megtették s a megye területén e tekintetben a mozgalom szépen folyik. Az ezen mozgalom alapját képező, szeretett főispánunk által kiadott s az alispán urhoz intézett rendeletet egész terjedelmében közöljük, mely is következő: Meltóságos Báro, megyei Alispán ur! Köztudomásra van Felséges urunk királyunk és Felséges királyné asszonyunk azon szívemelő magasztos legfelsőbb felhívása, melyet ő Felségeik a harcztéren megsebesült vagy a rendkívüli faramdalmak következtében beteg fekvő katonáink segélyezése tárgyában a magyar királyi Miniszterelnök urhoz intézni kegyeskedtek.

Ezen legmagasabb honatyai szándék sikerteljes foganatosítása céljából, a magyar királyi belügyminiszterium leírta hó 7-ől 3475. elnöki szám alatt feltételeit felhívattam: hogy — miután az ügy keresztülvitelének bizonyos szerves összhangzatot és gyakorlatias eljárást biztosítani kívánatos lenne, — igyekezzem mielőbb külön megyei segélyző-bizottságot alakítani, mely bizottságának jótékony működése céljából előleges

engedélyre és szervezeti szabályokra szükségem nincs; hacsak egyuttal más országok példájára oly rendszeres egylet alakításának kívánata merülne fel, mely általában járványok és háboru által okozott, valamint elemi csapások enyhítését óhajtan magának feladatul kitűzni; a mely egylet felállítására a miniszterium részéről az ügy sürgösségének megfelelő gyorsasággal fogna engedélyeztetni.

Megkeresem ennek folytán Meltóságodat, miszerint a fent jelzett üdvös szándéknak, mely minden emberbarát és nemesebb érzésű honpolgár kebelében bizonyosan élénk viszhangra talál, minél teljesebb és hatályosabb valóítására nézve, nekem haladéktalanul javaslatot tenni s egyszersmind az alakítandó bizottság működésében való részvétel felkérőndő megyei tagokat megjelteni, egyuttal pedig rögtön intézkedni ne terheltessek, miként a mozgósítottaknak a megye területén lakó azon családjai, melyek segélyezésre szorultak, valamint a harcztéren elesetteknek segélyezést szükségül árvaí s a hazatérő lábadozó betegek azonnal összeírassanak s világlatba tartassanak, hogy ezen összeírás nyomán a segélyző bizottságok és jótékony öngyuletek felszólítására felvilágosítást adni lehessen.

Végre megjegyzem, hogy a befolyó pénz- és begyűlendő adományoknak rendelkezésük helyére való eljuttatására a miniszterium által esetleg reám lévén bízva, az ez iránti megállapodást a bizottság megalakulásának idejére tartottam elhalasztandónak. Székesfejérvártól 1878. szept. 10.

Szögyény.

KÖZGAZDÁSZAT.

Mit akar Magyarország az 1878-dik évi párisi nemzetközi lókiállításán?

(Folytatása.)

Ez irányban legjobb példaként lehet szemünk előtt azon észszerű és öntudatos eljárás, melyet Franciaországban sikerült nehezebb termetű nyugati származású igaz és hintós lófajtáit néhány évtized alatt, a tőkély bántalmazók fokára emelni. Azon ténnyel, a hol az utazásnak csakis kezdetét vagyunk, nem versenyezhetünk oly nemzetekkel, melyek e téren a tőkélyt már megközelítették, annál kevésbé, miután természeti viszonyaink sem kedveznek általában a nehez igaz és hintós ló sikeres tenyésztésének. — A kisebb és nagyobb hidas és a kisebb és közép hámos ló azonban, főképen az első sorban pedig a katonai célokra szükséges szolgálati ló, jó minőségben és nagy számban van meg nálunk. Tenyésztésével fedezhetjük nemcsak az ország szükségletét, hanem a külföld számára vásárra állíthatunk évenként jelenleg is már mintegy 30 ezer példányt, mely szám a növekedő igényekhez képest, néhány év alatt 40-50 ezer példányra, sőt idővel még ennél nagyobb számba is könnyen emelhető.

Ezen az ország belső szükségleteim felül rendelkezésre álló jelentékeny termelési feleslegnek lehető legjobb, állandó és biztos értékesítése képezi a célz, melyet a párisi nemzetközi lókiállításán előmozdítani óhajtunk. — A nép kezében minden egyes vidéken tömegesen található anyagból választottuk tehát a kiállított lovakat. Itt is úgy, vagy még inkább, mint az állami ménesek kiállításánál, mellőztük a kiválóit és kerestük a redest, — az általánost.

Nagyobb tenyésztőktől vagy ménesektől egyetlen egy lovat sem vettünk be a csoportos kiállításhoz. — A kiállított 36 ló kivétel nélkül a kisebb tenyésztőktől vásároltatott, még pedig különös figyelemmel arra, hogy minden egyes vidék tenyésztésének képviselőjeként kiállított lovak se jobbak, se rosszabbak ne legyenek, mint az azon vidéken található anyag újabb ivadékaiknak túlnyomó része.

Bátran azt állíthatjuk tehát, hogy a külföld az esetben, ha szüksége van oly lovakra, a minőket a párisi csoportos kiállítás lát; e szükségletét Magyarországon bőven fedezheti. Minden egyes jelentékenyebb vidék lóvásárait tömegesen fel fogják találni azon lovat, melyet Párisban az illető vidékről kiállítva láttak. S mert ezt akartuk elérni, azért választottuk itt is a teljes ösztinteség utját, talán eltérve a szokásos kiállítások módjától, hol rendszeren több a tüntetés, mint a valótság. — A kiállított példányok nem tenyészanyagként szerepelnek, nem képviselnek fajta, hibátlanságot vagy tőkélyt, hanem képviselik azon használati lovat, mely ma Európában legnagyobb számban és legolcsóbb áron Magyarország vásárait található. — E lovak bevásárlási ára átlag 500-700 frankos volt s csak rövid idő előtt vásároltatván, tehetségeik teljes kifejlesztésére vagy beható idomításukra idő sem lett volna.

A kiállított 36 ló összevásárlása után csak néhány hétig tartatott a babilnai állami ménesben, hol megfelelően tápláltatván, jobb conditioba jöttek, mint általában a kisebb tenyésztőknél szokás; de különben sem testalkatra nem különböznek a nép kezében lévő anyag zömétől, sem pedig mesterségesen betanított szép járás által nem ragadják el a nézőt. — Ugyanez áll különben az állami ménesekből kiállított lovaknál is.

Ezek sem készítették elő hosszú időn át idomítással a kiállításra. A kiállított ménnek csak néhány hét előtt fejezték be az évi

fedezési lovaglás Szintugy legnagyobb kint a s emves. e lovak actiót m

Mi juk bem nálhatós mert a t tétéli m részében nek nem séget ne ha nem község szakértő lovakkal hanem a bemutatn

Az nem fog ismét vis A kiállítás

Eze lótenyész lajdonát megbízás mány a tatta e rendeltet az eladá kezébe j jesztik a által mit ország ló

Kül hetjük, fogva elt évtized mosan sz

Két politikai most má teljesen dést, s í óta ismét pant nag az eladó és kisebb A n ezeket a számban országba landiába

Mez sült, hgy családjav fogadtatá urnót ös telyába, Gyula u tisztség b an üdv történe közötti s kegyurnó egek ura (megjegye ezermű együtt h

* M kesztett vetkező niel. Anv gyar nye egyházi s Hugótól. Bysmegy Kazinczy Józseftől. rich Gus mus Iz György hóz. Dr. gyök a X Nagy Bi lassy Dem Id. Szim

* Bt szerkesztő kötı ur e nyolni a Lexikont hozzá k ő ségnek. A beküldött ezennel b a jó izlés tiltakozon közlelbrt tározottan a fődel

* D val megy e Simon léány sást nemze

röndöt megindítják s az iszonyu sebeséggel forogni kezd; egy percz alatt 3000 szer fordul meg, mely gyorsaságot a gyémánt rendkívüli keménysége — hogy azt kellő eredménnyel surolhassa — megkivánja. Mig így egy sarkot megköszörül, olykor 3 napig is eltart s ha meggondoljuk, hogy olyik gyémántnak (nagyágától függ) 50-60 sarka, szöge is van, természetesen találjuk annak magas árát.

A chignon-készítés sem a legérdektelenebb tárgya e kiállításnak, főleg nők előtt, kik figyelemmel szemlélik, mily gondnal s ügyességgel, párosult kitarással végzik farsztó munkáikat a hozzárendelt leányok. Hányféle haj jön itt össze, hogy ismét szép hölgyek fejlődjen. Ki tudja nem-e egy herczegnő fésűjéből kiszedett, vagy egy parasztleány eladott hajából készülnek-e ott azok a szöke fűrtök, míg a fényes koromfeketé, keleties származása mutatnak.

Sok érdekest s tanulmányost lehet e csarnokban látni s tanulni; olyanokat, mi- ről eddig fogalmunk sem volt, vagy ha sejtítettük is annak készitési módját, itt látva megismerjük s becsülni fogjuk az ipart, mely leginkább elősegíti a közvagyonyosodást s virágzóvá teszi az államokat.

Talán nincs is helyén, hogy én minden más nemzet kiállításáról szölok s a mienké- ről, a magyarról mindedig hallgattam. Mula- ztásomat helyrehozandó sietek a nemzet- közi utcán végig, míg az osztrák-magyar portalt elérem.

Ez az egyetlenegy faade, mely előtt oszlopok alatt nyugvó nyílt veranda van. A veranda falát budapesti építészek jelesebb művei s azok tervrajza díszesíti, míg a térségen ausztriai- s magyar-szobrászok fa- ragványai állanak. A portale egyenest a ma- gyarországi kiállításba vezet.

Az első terem inkább szellemi kifejlö- désünkre vonatkozó, ugy tanodáink s egyéb közművelődési intézetünktől beküldött tárgyakat, ugy a közoktatási miniszterium tanodai kiállítását foglalja magában.

Itt vannak a képzőművészeti iskolának festményei, a tanodai rajzlapok, Magyarország összes ásványterméke. Itt az a nagy arany-buczkó — fából, — mi Magyarország egy évi arany-termését mutatja. A magyarországi népiskolai felszerelések. Az egyetemi s műegyetemi kimutatások s a természettan oktatásához való gépezetek, miket magyar tanárok észleleteik után készítettének. Itt van a magyar könyvtárak kiállítása, nevezetesen: Ráth Mór, Franklin-Társulat, Athenaum, Zilahy, az orvosok s természet- vizsgálok társulatának könyvkiadó vállalata. A zeneműkereskedők közül: Rózsavölgyi és Táborcsky czégek. Beregszászy saját ta- lálmányu rezonancz-fenekkel ellátott zongoráival, ugy Schunda pedál cimbalmmal, melyen naponként Berkes cimbalmasza cif- rázza a magyar nótát. Érdekes még dr. Sza- bóky gyűjteménye Magyarországon meg- jelenő hírlapokból, melyben városunkból a „Székesfejérvár” mellett a „Vidéke,” a „Szaj- kó,” „Holdvilág” s végre a „Darázs” vannak képviselve.

A második terem sokkal érdekesebb. Fejlődő iparunk elismerésre talál a külföld előtt, mert ugyancsak mindenkor telve van e terem idegenekkel. Itt vannak Fischer és Társa herendi s Zsolnay Vilmos pécsi por- cellángyárosok állványaiakkal, melyek túl- rakva vannak legszebbművi készítményeik- kel. Mig az első, világhírű gyárában a leg- nagyobb tőkélyre vitt, művészi festmények- kel ékített, luxus porcellán-tárgyakra (vázák, virágedények stb.) veti a fűsúlyt, addig Zsolnay inkább a czélszerű házi- s asztali- szerekre adta magát. Fayance- s majolika- tájai, ugy terracota edényei a bécsi világ- kiállításán is már nagy feltűnést okoztak s az azóta sokban tökéletesített készítmé- nyei, most is kitűntetésben részesülnek. — Több felső-magyarországi üveghuta, továbbá Kolber hajtott-fabutorai, kincstár és egyes magyar földbirtokosaink gyapju-, dohány- s nyerstermekék kiállítását mellett elhaladunk s bejutunk a nagyterembe, mely mindenké- felett a legérdekesebb. A bejáratnál legelőbb is Budapest városa kiállítását tűnik fel. A falon egy óriási térkép lóg „Budapest tér- képe” a legújabb felmérés után, a jövőre kijelent s szabályozott utzákkal. Szép kar- tografiai munka. Egy óriási albumot, forgat- ható képekkel állított még ki a főváros, hol legszebb felépített s épülőfélben lévő házai, aquarell képekben díszlenek. Itt vannak a kü- lönféle vaspálya-társaságok beküldött terv- rajzai s a magyar állami vaspálya-társaság gépgyárából kikérült s Zimmermann gépgyár- igazgató által szerkesztett mozdony és gép- gyári szerek, szelepek s több a vasut tech- nikai vezetéséhez szükséges gépletek — va- lamennyi Zimmermann tervei szerint — Sel- tenhofer, soprni fecskendő-gyáros is egy igen szép szerkesztett fecskendőt állított ki, mely bizonyosan új kitűntetést hoz a bécsi s phyladelfiai tárlaton már kitűntetett gyárosnak.

Székesfejérvártól csakis Kubik János keztügyiáros vett részt a kiállításban. Kez- tyűi az első és második terem közti folyó- sán, egy másik budapesti kollégáival együtt vannak közzemlére kitéve.

Érdekes a magyar bor-kiállítás is, mely nem közvetlen a magyar kiállítás mellett, hanem egy félreeső csarnokban van beren- dezve. Feltaláljuk itt jeles borainkat vala- mennyit. (A magyar képkiallításról jövőre.)

(Folytatása következik.)

fedezési idején, mely alatt nem az iskola-
lovaglás, hanem a fedezés volt hivatásuk.
Szintugy a ménesekből kiállított kanczák
legnagyobb része is már több esikét nevelt;
kint a szabad méneseben járt; és jelenleg is
vemhes. Azt tehát nem várhatja senkiesem
e lovaktól, hogy jelenleg rendkívüli meglepő
actiót mutassanak.

Mi Párisban azon nyers anyagot akar-
juk bemutatni, mely idomítás által a hasz-
nálhatóság igen magas fokára fejleszhető,
mert a menési képesség s a sebes actio fel-
tételi megvannak lovaink túlnyomó nagy
részében; sokszor még azoknál is, melyek-
nek nem egészen arányos külseje a képes-
séget nem árulja el. — E tekintetben tehát
ha nem is fogunk babérokat aratni a nagy
közönség előtt, mégis nyugodtan várjuk a
szakértők bírálatát; kik jól tudják, hogy e
lovakkal nem egy idomító-iskola eredményét,
hanem az idomításra képes anyagot akarjuk
bemutatni.

Az álladalmi ménesekből kiállított lovak
nem fognak eladatni, hanem a kiállítás után
ismét visszavitetnek.

A tenyésztőktől összevásárolt 36 ló a
kiállítás bevégeztével el fog adatni.

Ezen lovak ugyanis a „magyarországi
lótenyésztés emelésére alakult társulat“ tu-
lajdonát képezik, mely társulat a kormány
 megbízásából vásárolta össze azokat. A kor-
mány a csoportos kiállítás kedvéért szállít-
tatta e lovakat Párisba; hol úgy fognak
rendeltesüknek legjobban megfelelni, ha
az eladás alkalmával minél több tulajdonos
kezébe kerülve, használhatóságuk által ter-
jesztik a magyarországi lovak jó hírét; s ez
által minél több új vevőt hoznak Magyar-
ország lóvásárlására.

Különböznemi önértékeléssel megjegy-
zhetjük, hogy e lovak jó híre már rég idők-
től fogva elterjedt Európában; s hogy az utolsó
évtized alatt Magyarország lókiúttele roha-
mosan szaporodott.

Két év óta a háborús viszonyok folytán
politikai okok miatt szükségessé vált, de
most már megint visszavont lókiútleti tilalom
teljesen megszüntette e téren a külkereske-
dést, s így épen jelenleg, midőn egy hónap
óta ismét megvan a kivitel lehetősége, rop-
pant nagy számban található Magyarországon
az eladó közép hámos, továbbá a nagyobb
és kisebb nyerges ló.

A mi különösen a nyerges lovakat illeti,
ezeket a kiviteli tilalom előtt is igen nagy
számban vitték ki Franciaországba, Olsz-
országba, Németországba, Angliába, sőt Hol-
landiába is, hadseregbeli szolgálatra.

(Vége következik.)

LEVELEZÉS.

Erd, 1878. szept. 8.

Tek. szerkeztő ur!

Mezővárosunk azon szencsében része-
sült, hogy urnőjét gróf Wimpfen Anasztáziát
családjával együtt fogadhatá. Fényes volt a
fogadtatás (a nagy néptömeg kíséré a kegy-
urnőt ősrégi, történelmi nevezetességű kas-
tyába, hol a helybeli lelkész, Kereskényi
Gyula ur, a közönségi előjáróság s uradalmi
tisztség fogadák. Rövid, de lelkes szavak-
ban üdvözlé őt a lelkész ur, visszaváraszóla
a történeti eseményeket s azon lelkesedés
közötti szavakkal végzé beszédét, hogy a
kegyurnót, úgy távoli féréjt s családját az
egék ura, Magyarország s a közönség javára
(megjegyzendő, hogy a grófnő lelkes magyar
ézelműző háns és tanulmányozza családjával
együtt hazánk szép nyelvét) sokáig éltesse.

K.*

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* Megjelent az Abafi Lajos által szer-
kesztett „Figyelő“ szeptemberi füzeté kö-
vetkező gazdag tartalommal. Berzsenyi Dániel.
Angyal Dávidtól. Ki írta az első ma-
gyar nyelvtant. *Békésy Emiltől.* A magyar
egyházi szónoklat története. *Dr. Károly Gy.
Hugótól.* Édes Gergely élete. *Abafi Lajostól.*
Bácsmezei levelei. *Dr. Heinrich Gusztávtól.*
Kazinczy Fer. levelezéséből. *Dr. Ferenczy
Józseftől.* Valkai Bánk-bán éneke. *Dr. Hein-
rich Gusztávtól.* Szeder Fábian levelei Guzmán
György levelei Kovacsich Márton György-
hoz. *Dr. Ferenczy Józseftől.* Költészeti gyön-
gyök a XVII-ik századból. *Thaly Kálmántól.*
Nagy Bihar Albertné (Székely) ballada. *Ba-
lássy Dénestől.* Irodalomtörténeti repertorium.
Id. Szemeyi Józseftől.

* Budapest, 1878. szept. 15. Tekintetes
szerkesztőség! Hírhab helybeli könyv-
kötő ur egész hivatalosan ki akarja szákmá-
nyolni a kiadásomban megjelenő „Magyar
Lexikont, a mennyiben megbízásom nélkül
hozzá könyvfedeleket ajánl a közön-
ségnek. Az összes hírlapszerkesztőségekhez
beküldött s előttem fekvő minták után én
ezennel kijelentem: 1) hogy az azok által
a jó izlés ellen elkövetett merénylet ellen
tiltakozom; 2) a fűteleken hiányzik a művet
közlebről jellemző minden kitétel, mi ha-
tározottan ellenkezik az én nézetemmel; 3)
a fűtelek nagyon kicsinyek. — Ki

* Dicséretet érdemel a grófné, hogy jó példá-
val meg elő sok rangbelje előtt. Egyébiránt b. Sina
Simon leánytól nem is lehet mást várni, mert: csak
sast nemzenek a sasok. Szerk.

kellett ezt jelentenem, nehogy t. előfizetőim
azzal vádoljanak, hogy haszontalanul kiadat-
tam velök a pénzt oly födelekért, melyek
egyaláltalán használhatlanok. En a „Magyar
Lexikonhoz“ egy hivatott tehetséges művész
által rajzoltattam fedelmintákat, melyek után
a fedelek 8—10 nap alatt elkészülnek. —
Tisztelettel: *Rautmann Frigyes* a „Magyar
Lexikon“ kiadója.

* Megjelent a Somogyi Ede által
jelesen szerkesztett „Magyar Lexikon“ tize-
dik füzeté s ezzel az első kötet befejeztetett.
Ajánljuk e művet azért is, hogy egy ily
tudományos mű fűzeteként első szerrel
megszerezhető. Előfizetheti fűzetenként 30
krral Budapest IV. bécsi-utca 6-dik szám,
valamint helyben Klökner Péter könyv-
kereskedőnél.

* Megjelent a Dolinai Gyula által
szerkesztett „Lányok lapja“ 18-dik füzeté
következő tartalommal: 1) Szegény özvegy
papné. Köliemény Pap Kálmántól. 2) Az
önfelfedező leány. Beszélyi Mikes Rózától.
3) Ellentmondás. Köliemény Boér Miklóstól.
4) A király új öltönye. Mese Andersen után
Aranyosítól. 5) Példabeszédek a római s gö-
rög történelemből. 6) Oszai dal. Gajmosi
Ivántól. 7) Erzsike és Mariska levelei. 8)
Egy kis édesség H-tól. 9) Az arab nők.
10) A vadalma értékesítése. 11) Uj kávé-
pótlék stb. Előfizetési ára egész évre 4 fr.
Budapest Józsefváros, Sándor-utca 1459.
szám alatt.

* Előfizetési felhívás. Alulírott, mint az
„Orpheus“ zenemű-folyóirat volt szerkesz-
tője 200 magyar népdalra, férfi-négyesekben
„Nemzeti Laus“ cím alatt előfizetést
nyit 2 fr. 50 krral. Bolti ára 3 frt. leend.
Nevezett mű október hóban fog csinos ki-
állításban megjelenni. Előfizetési pénzek leg-
cselezszerűbben postautalvánnyal küldendők
alulírothoz. Gűjtőknek 10 előfizetőre egy
ngyen példánnyal szolgálnak. Budapest,
szeptemb. 15-én 1878. *Goll János*, II ker.
fő-utca 20-ik szám. Zenekedvelők figyel-
mébe melegen ajánljuk.

* Tettey Nándor és Tarsa tevékeny
könyvársi cseztől ismét több új iskolakönyv-
vet kaptunk, melyeket annál inkább me-
legen ajánlhatunk a tanügy embereinek, mert
azok nemcsak a jelen neveléstudomány szín-
vonalán állanak, hanem mert — a mit örö-
mel constatálunk — oly csinos kiállításban
jelentek meg, hogy e tekintetben kirának
egyéb hazai iskolakönyveink közül.

Szerkesztőségünkhez beküldettek: „*Elemi
földrajz falusi iskolák számára*“ írta Kele-
csényi Rezső népiok. tanító (ára 16 kr.)
E könyvecske csejtől helyesen jelöli címe.
A falusi iskolának röviden nyújtani a leg-
szükségesebbet azon formában, mint szerző
teszi, helyes gondolat. Ajánljuk a könyvet
a sok tizkrajzra nyonyvatermek helyett,
melyekben elég anyag van ugyan felsorolva,
de feldolgozva semmi.

„*Első oktatás a földrajzban népioklak kö-
zéposztályai számára*“ írta Gáspár Ignác
(ára 36 kr.) Ezen már hetedik kiadásban
megjelenő könyvről fölösleges dicséretet
mondani; a ki belenéz, meggyőződhetik,
hogy a kisvárosi iskolákban ennyit és így
tárgyalni a földrajzból, nem maradhat ered-
mény nélkül.

„*Rajzfűzetek a népioklak szabadkézi rajz
használatához*“ írta Roller I. 4 füzet és
egy külön füzet leányiskolák számára (egy-
egy füzet ára 12 kr.) E fűzetek utóörök a
hazai rajztanítás irodalmában. Szerkesztők
oly egyszerű rendszeren alapul, hogy a raj-
zolni bár nem tudó tanító is könnyen oktat-
hatja e tantárgyat azok segélyével. Minden
lapon egy vagy két minta van, mely után
a gyermekek a mellettük levő vázlaton raj-
zolhatnak.

Ugyancsak e tantárgyról jelent meg egy
vezérkönyv is „*Elemi rajziskola*“ címmel
(ára 1 fr.) tanítók számára Tretau nemetor-
szági kitűnő munkája után, mely több száz
ábrát foglal magában s szép kiállítását te-
kintve (Lipésében Klinkhardt intézetében
nyomatott) irodalmunkban páratlan. — Külö-
nösen ajánlható azon tanítóknak, kik a rajz-
ban maguk is kevésbé jártságok.

Szintén tanítóknak jelent meg Szabó
Endrétől „*A kézimunka tanítása a népioko-
lakban*“ (ára 72 kr.) E szép magyarságú írt
munka első részében oly eszmék tartalmaz,
melyek megérdemlik, hogy még a legkisebb
faluca tanítója is megismerje és valósítsa
azokat; a második rész gyakorlati utmutat-
ást ad s mintegy 18 kézimunkanem készí-
tismódját magyarázza meg.

Irkák a magyar szép- és gyorsíráshoz 12
füzet fokontékt haladó előíratokkal (egy-egy
füzet 2 kr., 50 füzet 75 kr.) Ez irkák mód-
szeresen haladnak elő a szépírás oktatásában
s igen gyakorlatiak.

Hireink.

— A jövő október-dezemberi ne-
gyedév közeledvén figyelmeztetjük lapunk
pártolóit az előfizetés megújítására. Az
előfizetési díj ezen októb.-decz. negyed-
évi folyamra 2 frt. Az előfizetések meg-
újítását azért is mielőbb kérjük, nehogy a
lap küldésében fennakadás történjék.

— A hétfőn tartott városi közgyűlés
népes volt, a bizottsági tagok igen szép
számmal jelentek meg, miután a kapitány
választás mindnyájukat érdekelte. A gyűlés

felnyúlásáról ez alkalommal, térszűny miatt,
csak a hírek rovatában emlékezünk meg,
több fontosabb tárgy ugy sem lévén, azért
nem közöljük külön rovatban.

— Az állandó választmány tagjainak!
A jövő évi költségelirányzat megállapítása
és az október hó 7-én tartandó rendes köz-
gyűlés tárgyait előkészítendő véget f. hó
21-én d. e. 10 óraker választmányi ülés
fogván tartatni, van szerencsém erre az ál-
landó választmány érdemes tagjait ezennel
tisztellett meghívni. Kelt Székesfejérvárott,
1878. szeptember 14-én. *Báró Miske Imre*,
alispán.

— Városi közgyűlés volt hétfőn, mely-
nek legfőbb s legfontosabb tárgya a kapitány
választás volt. Ezen állásra a kijelölő
bizottság által Seidel Lajos s Ullmann Mik-
lós lettek kijelölve. Szavazás folytán meg-
választott 7 szótöbbséggel Seidel Lajos,
azonban oly feltét mellett, hogy a katonasá-
gtól való elbocsátására iránt a miniszterium-
hoz felirat intézessék, minek folytán, ha el-
bocsátatik a kapitányi állást viselni fogja,
ellenkezéssel új választás leend.

— Társas-estély. A Havranek József
ujjonnan választott polgármester tiszteletére
rendezett társas-vacsora — ha egy kis kellem-
etlen intermezzót leképzölünk — főnyesen
sikerültnek mondható. A sas nagy és dízes
terme zsufolásig megtelt 8 órára. Vacsora
kezdetén felállt Havranek József s kifeje-
zést adván a megválasztatása s most tanu-
sított ragaszkodás fölötti örömeinek s előad-
ván leendő kötelességét, végül elvette a ki-
rályt és királynét, mit a közönség felállva
halgatott. Güntheer a főispánért, Juraszek
Ferenc az új polgármesterért, br. Miske Imre
alispán a megye és város közti egyetértés-
ért, Boros Mihály Juraszek Ferenc orsz.
képviselelőért, Juraszek Ferenc a hadsereg-
ért ivott. Megemlítjük Fülek huszár ezredest,
a ki két évi itt lakása után, mint külföldi,
tisztá magyarsággal ürtített poharat a vá-
rosért. Eután, mint midőn a zsilipet felhuz-
zák, megeredt a toastok árja s egy két jó
pohárköszöntés közt jutott olyan is, a mi
elmaradhatott volna. Hogy jó kedv volt ta-
nusítja az, miszerint a társaság reggel felé
oszlott szét. A vendéglősnek is szüretje volt,
a ki ugynevezett finom borait négyzseres
árért adta, a min igen sokan megbotránkoztak.
Több ily összejuvetelt s talán lesz tár-
saséletünk.

— Köszönetnyilvánítás. T. Deutsch
Simon helybeli házbirtokos az irz. krajczár-
egylet javára 20 frtot adakozni kegyeske-
dett. Kedves kötelességet tesjesitek, midőn
a nemes adakozónak egyletünk nevében
ezennel legőszintébb köszönetemet nyilvání-
tom. Székesfejérvárott, 1878. szeptemb. 13.
Wertheim Salamonné, egyleti pénztárnok.

— Hol vannak a Zichyek? Lapunk
közelebbi számában felvetett ezen kérdé-
sünkre azt a gyönyörű s ékes hangzású fele-
letet kaptuk, hogy mélt. gróf Zichy Jenő
ur edesatyja megbízásából Tisza miniszter-
elnök urhoz a sebesültek számára ezer és
a miskolciak számára ötszáz forintot küld-
ött. Eljen az a Zichy, a ki ily prompte
tud felelni a hozzá intézett kérdésre, vajha
más is ily jól tudná a leczkét!

— Köszönetnyilvánítás. T. Deutsch
Simon, helybeli házbirtokos ur az irz. nő-
egylet javára 20 forintot adakozni kegyes-
kedett. Fogadja a nemes emberbarát szí-
ves adakozásáért egyletünk nevében ez uton
hálás köszönetem kifejezését. Sz.-Fejérvárott,
1878. szeptember 18-án. *Ozv. Wertheim Mó-
zesné*, egyleti elnök.

— A moóri járás derék szolgabírája
Grossinger István ur mindent elkövet
hivataloskodása körében, hogy a harcztéri
sebesültek ugy azok hátrahagyott családai
nyomorát enyhítse. Felhívása folytán követ-
kező adományok folytak be: Ondó d köz-
ségből bejött 2 kilo 70 deka tégés és kötés;
Moórról bejött és pedig a vajali iskolából
88 dekagram, Wiedner Antalné adományából
84 dk. Metzger Ferencztől 75 dk. Hapeceder
Szinottól 75 dk. Szenyéri Apollonia és
Máriától 73 dk. Perl Szálitól 44 dk. Bod-
ajkról bejött: Steinmetz György főtanító
nejtől 80 dk. tégés és sebkötő; mindezen
nemes adományok a bródi katonai kórház
parancsnokságához küldettek el.

— Jótékonyág. Bathány Emma Róza
grófnő 8 mltásiga ismét 10, *Ozv. Végh Fe-
rencné* 6 nsága 5, nt. Hamzus Gellért,
Szenczy Gyözö, Kolonits Lipót tanár urak
10—10 forinttal a főgym. selyöz-egyesület
alaptökejéhez járulni kegyeskedtek. Fogad-
ják a nemeskeblü jötevők önkénytes adomá-
nyaikért az egyesület s a segélyzendő
szegény tanulók nevében leghalásabb köz-
szönetemet. Székesfejérvárott, 1878. szept.
16. *Alaghy Dezső*, s. k. tanár, az egyesület
felügyelője.

— A harozterre vitt katonáink szom-
baton lépték át a határt Bienerth hadtestével
s már tüzen is voltak, mert a Szávan át-
kelve Szamacz felé mentek, mely hely la-
kossága közeledtükre megadta magát, azon-
ban a mint be akartak a városba vonulni a
lakosság katonáinkra lött s e miatt a várost
bombázni kellett. A város összejuvetvén a
mintegy 6000 felkelő elmenekült.

— Boszniába megyünk, kulturális csej-
ből, míg itthon — miután a 69-ik ezred pórt-
tartalékosai között 19 tanító áll tényleges
szolgálat alatt, többnyire családok és okle-

veles tanító jelenleg is, — az iskolai évszak
beálltával üres és pásztor nélküli falak vár-
ják a 1868-iki XXXVIII. t. cz érvénye-
sülését. A tanítókat haza kell bocsájtani;
mert azzal, ha nem mindegyik egy pár
bosnyákok leszurna, semmi esetre sem ér
fel azon szellemi vesztésig, mely távollé-
sükben saját egy-egy községet.

— A fejermezei és Székesfejérvár
városi régiségár számára Szögyény M.
László ur 6 excellentiája 2 db. történelmi
tárgy művet s 1 db. Fábian Gábor jeles
hazai tudóstól írt Szögyény Zsigmond
kitűnő emlékü hazánkfia életrajzát tartal-
mazó művet; Kubflay Adolf ur Ercsiből
több száza menő római, magyar s külön
féle európai nemzetektől való beceses érme-
ket, több régi sarkantyut s egyéb tárgyat,
1 db. római erdélyi érdekes padlat tégla-
rabot adományozott. A szíves adományozók
fogadják az egylet köszönetét beces adomá-
nyaikért. *A titkár.*

— A városi kapitányi hivatal vezete-
tésére, mindaddig, míg megválasztott kapitány
hazajövele kieszközölöttek, Baabek
Henrik hadnagy helyettesítették.

— Muzsik József Maglajnál elesett
7-ik ezred 5-ik escadronbeli közvitész felett
Bicskén, szept. 15-én mondott Balogh György
lelkész ur egy nagyszerű gyászbeszédet, a
gyülekezet összes jelen volt tagjai hangos
zokogásban törtek ki a korán elhunyt hadfi
felett. — Legyen neki a föld távolban is
könnyű!

— Adonyban augusztus hó 28-án tűz
volt, Magyar Mihály adonyi lakos háza égett
el. A tűz keletkezése ismeretlen, a tetőn
kívül gabona is lett a tűz áldozata s a kár
1400 frt.

— A póttartalékosok sorozása egyre
folyik a megyeházán. A mult péntek, szom-
baton már megkezdett s hétfőn is tartott.
Hétfőn napon száznál több póttartalékos lett
a hadsereghez besorozva.

— A jövő évre rendezendő kiállítás
alkalmára, mint tudjuk a miniszterium a
fogyasztási adót felemelni akarja. Ez kiállí-
tásunk sikerére nagy befolyásu lenne, azért
hatóságunk igen helyesen mindent megtesz
ellene.

— Van pénz. Mind a mellett, hogy
egymást érik a jalkiállítások: mulatni is tu-
dunk. Sidoli cirkusát tömegesen látogatta
közönségünk. Szó a mi szó, a ki mulatni
akar fel is talál benne mindent. Ügyes lo-
vaglók s bohócok, szép lovak, eröműve-
szek mulattatják a nagyszámu közönséget s
a művészek és büvészek mindent elkövet-
nek, hogy a várakozásnak megfeleljenek.

— Híreink csaknem mind jótékonyágot
lehelnek. Hochman Ignácné urhölgy nagy
csomag tégést küldött köszönettel vettük s
rendeltesére helyére juttattuk.

— A vaáli jársi közönségi jegyzők egy-
lete alapszabályait már elkészítették s fel is
terjesztették a helyigminiszterhez; mihelyt
az megerősítve megérkezik az egylet azon-
al végleg megalakul s működését is meg-
kezdí.

— Adakozás. Sebesült harczosaink szá-
mára Abáról a Szűcs nővérektől 2 k. 300
gr. tégést és sok sebkötőt kaptunk. Édes
lesz a fájdalom oly tégés alatt, melyet a
szép honleányok készítettek.

— Lövdőlemben a zarlövészet vasárnap
tartott meg, melyen kevés számu közön-
ség jelent meg. A banketon kevesen vettek
részt s felköszöntő is kevés volt. Ohajtjuk,
hogy e csendes zárúnepejlyel ellenkezéssel,
minél nagyobb s fényesebb legyen a meg-
nyitás jövőre.

— Szökös. Lichtenstein Sándor izraelita
kántor havi fizetése felvétele után, több apró
adósságok hátrahagyásával megszökött.

— Rédey József, megválasztott felső-
városi orvos, működését megkezdte. Lakása
öreg-utca 75. sz. özv. Wurmns-féle házban
van, figyelmeztetjük erre az érdekelt közön-
séget.

— A székesfejérvári kereskedelmi bank
pénztárának forgalmi kimutatása augusztus
hónól. — Bevételek. Pénzkészlet 15345.36,
folyó számla, levél-, és könyvecske betét
199467.54, bankváltók 70397.68, hitelegyleti
váltók 21848.—, előlegek 1975.—, jelzá-
logkölesönök 296.87, értékpapírok 2314.80,
ezüst- és aranypénzek 888.73, hitelegyleti
bizt. alap 50.—, Kamatok: Bank, hitelegyleti
váltók, előlegek, jelzálogkölesönök és ál-
talanos kamatszámla után 3079.—03, jute-
lékok 13.79, bélyegilletékek 5.85, külföldi
váltók 3282.22, részvény átíratás 5 frt. Fő-
összeg 303624.51. Kiadás: Folyó számla,
levél-, és könyvecske-betét 188666.35, bank-
váltók 84780.60, hitelegyleti váltók 19788.—
előlegek 2085.—, szelvények 1458.—, ér-
tékpapírok 5273.22, ezüst- és aranypénzek
5917.30, kamatok 401.06, fizetések és költ-
ségek 381.67, külföldi váltók 672.04, osz-
talékok 250.—, adó 218.65, pénzkészlet
9177.88, főösszeg 303624.51.

— Rosty Zsigmond jeles történeiszünk,
még ifjabb korában megírta „Székesfejérvár
város történetét.“ A kéziratban levő ezen
jeles mű közelebb a család által a megyei
s városi régiségárba helyeztetett el, mi felett
őszintén örül a tudomány minden barátja.
Kívánatos volna, ha a derék család a bold-
dogult többi történelmi tárgy iratait s köny-
veit is régiségárunkba elhelyezné.

A tóvárosi olvasókör könyvtáráról a könyvjegyzék közelébb megjelent. — A könyvjegyzék nagy szorgalommal s kiváló buzgalommal Csapó Odón könyvtárnok állította össze igen ügyesen s használhatólag. A könyvjegyzékben 382 szerzőtől van említve mű, mi fényesen igazolja a könyvtár gyarapodását s naponkénti haladását. Ezen ügyesen össze állított füzetet ép úgy a kör tagjainak, mint a nagy közönség figyelmébe ajánljuk.

A reáltanodánál eddig ideiglenesen alkalmazva volt Halász Ignácz rendes tanárrá neveztetett ki.

Adakozás. Igaz ugyan, hogy pénztárcánk a mostani zimankos időben nagyon igénybe van véve; de azért mégis találkoznak nemeskeblű emberbarátok, kik a szenvedők jajja előtt nem zárják be fülüket. Így a lapunkban tett kérelem és felhívásra a miskolci kárvalottak javára újabb adakoztak: Klökner Péter 3, Szommer Mór 2, dr. Perl Miksa 1, dr. Neumann Armin 1 frtot. Ujlag felemeljük esdő szavunkat s kérjük mindazokat, a kiknek adatott, hogy siessenek a siróknak egyegy könnyűjét letölteni. Elfogadjuk az adományokat s koronként a miskolci polgármesteri hivatalhoz juttatjuk.

Az országos sebesültek számára Lakner Milcsi és Várady Róza lelkes honleányok Bicskén saját nemes érzésüktől vezéreltetve már eddig 80 frtot gyűjtöttek. Köszönet a derék kisasszonyoknak, e valóban kitüntetett emberbaráti fáradozásaiért.

Szöllősy Gergely, Doboz község érdemteljes jegyzője, vasárnap, e hó 22-én tartja menyegzőjét Nagy Zsuzsanna kisasszonnyal Legyen áldás és meglegedés ez egybekelésen!

Baumgartner József bicskei lakos életuntságból felköté magát 63 éves korában. Temetése f. hó 13-án történt nagy részvét mellett.

Városunkon pénteken ismét nagy számú sebesültet vittek keresztül, a vonat azonban nem sokáig késétt itt. A sebesültek nagy része a pesti Este-czredhez tartozott s Budára vitték őket.

Ilyeneké a mennyeknek országa. A székesfehérvári reformált iskola növendékei egy kiló tépést s egy csomag sebkötőt küldtek hozzánk — Boszniába vésző testvéreik számára. E mag valaha jó gyümölcsöket fog teremni.

A „nádorcsatorna-társulat“ szept. 16-án d. e. 10 órakor ülést tartott a megyeház kistermében. Az érdekelt közönség részéről többen jelentek meg.

Tauz Pál, okleveles baracsi tanító e hó végén vezeti oltárhoz Schiffler Aurel megyei bizottsági tag s bicskei főtanító ur kedves és angyal szelíd leányát Schiffler Terka kisasszonyt. — Áldás kísérje frigyüket!

Tolvajlás. Két iparlovag, névszerint Czukor Sándor és Brakkel Márton érkezett közelébb városunkba és a fekete sas szállodába szálltak, mint a Nyitrai s Berger czég sorsjegyeket áruló utazó ügynökei. A városban meg is kezdték szereplésüket egy kis kizártsákkal, melyben minden volt csak sorsjegy nem, hanem pár sorsjegy-minta s aláírási iv találkoztak. A sorsjegy árulás csak ürügy volt a tolvajlásra, mert ezen czim alatt bentek a házakba s loptak. — Vasárnap Czukor Sándor Schlesinger helybeli lakoshoz ment be s miután a szobában senkit sem talált mindent összepakolt ezüst edényeket, kanalakat stb. Azután hirtelen lejt az emeletről s észrevéven, hogy üldözik, a házmesterhez ment s kérte, hogy a járkálásban elfáradván, engedje meg, miszerint ott lefeküdhessen, mit meg is engedett, azonban ekkor futott Schlesinger cselédje s a tolvajt kereste, kit azonnal el is csíptek. Az ezüstneműn kívül táskájában törött ezüst kanál, mérleg stb. volt. A két jómadarat elfogták s most a vizsgálat folyik ellenök.

Halálozás. Veszprémmegyéből írják nekünk. Ma szept. 14-én temették el nagy részvét mellett Ozv. Mentler Péterné asszonyt. Jótéteményeiről általán ismert, szeretetreméltó nő volt. Béke hamvaiba.

A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézet 1878,9-iki tanéve f. évi october hó 1-én veszi kezét. A felvételi föltételek s egyéb a tanintézetre vonatkozó felvilágosítókkal készséggel szolgál A tanintézet igazgatósága.

Öngyilkos a menyegző előtt. F. hó 15. délután 3 órakor puskalövés hallatszott Budapesten a Hermina-kápolna körül. A kik hallották a lövést, oda siettek s egy vérben uszó, csinosan öltözött fiatal embert találtak. Az előhívott rendőrök a hullánál találtak iratokból megállapították, hogy az öngyilkos Taberman Lajos egy üvegkereskedő fia, kinek 16-án Czeilinger Lujza urhölgygel kellett volna megesküdni, Taberman meghasonlott arájával s ez okozta az öngyilkosságot. Zárt levelet találtak nála arájához.

Ébredés. Nagyjaink ébredni kezdenek. Dr. Zalka János, győri megyés püspök a mozgósított családjai számára Győr-megyéhez 200, Győr városához 100, Sopron-megyéhez 400, Sopron városához 100,

Vas megyéhez 100, Veszprémmegyéhez 100, Mosonmégéhez 100 forintot s a sebesültek részére a honvédelmi miniszteriumhoz 1000 forintot küldött. Éljen a derék főpap!

Nemes tett. Feljegyezzük az ilyeneket az utókornak. A pannonhalmi főpát Kruesz Krizosztom, összes uradalmaiban mozgósított gazdatisztek és cselédek teljes bérösszegét egész távollétük idejére azok családjai részére kiszolgáltattani elrendelte. — Ehez nem kell kommentár.

Halálozási statistika.

Augusztus hónap 1878.

A belvárosban.

Novák Kálmán 61 éves. Haden Ferencz 1 napos. Csárdás Mari 2 hetes. Krausz Ede 55 éves. Feicht Gyula 3 hónapos. Palkovics Francziska 64 éves. Hahn Ernesztin 32 éves. Lamberger Lipót 78 éves.

A palota-külvárosban.

Vécsei Mari r. k. 1/2 éves. Julasi Anna r. k. 2 hónapos. Scheier István r. k. 2 hónapos. Gothárdi István r. k. 2 hónapos. Marácz Mihály r. k. 5 hónapos. Beko Mihály r. k. 60 éves. Lövy Izidor izr. 18 éves. Kiss József r. k. 67 éves. Zambo János r. k. 1/4 éves. Kucsora Teréz r. k. 1/4 éves.

A felsővárosban.

Krózinger János r. k. 54 éves. Döm-jén Ilona r. k. 1 éves. Bognár Kati r. k. 1/4 éves. Tüske Ferencz r. k. 3 hónapos. Nagy Károly r. k. 3/4 éves. Kovács Katalin r. k. 3 hónapos (törvénytelen). Czák Károly r. k. 1/4 éves. Sumics Ferencz r. k. 1/2 éves. Szilasi András r. k. 60 éves. Loránd Mari r. k. 2 hónapos. Szabó Erzsébet r. k. 3 hónapos. Vendég Istvánné szül. Gazdag Erzsébet r. k. 76 éves. Gulch Ignác r. k. 2 hónapos (törvénytelen).

A tő- és vizivárosban.

Marton Rozália r. k. 40 éves. Stahrer Erzsébet r. k. 77 éves. Balog János r. k. 62 éves. Molnár Ferencz r. k. 78 éves. László Istvánnó r. k. 40 éves. Rokkenbauer Lajosné r. k. 38 éves. Csapó Aladár reform. 4 hetes. Dörömbözi Erzsébet reform. 1 éves. Posch Mari r. k. 2 éves. Rigó Pál reform. 66 éves. Aschenbrenner Ferenczné r. k. 55 éves. Maár Katalin r. k. 1 1/4 éves.

Felelős szerkesztő: Boross Mihály.

Hirdetések.

!Nincs többé buzaüzög!

A Dupuy N.-féle vetőmagpácz használatával mellet.

Ezen rézgálic (kékkő) s más maró sókból álló pácz teljesen elpusztítja — ha a minden csomagon olvasható egyszerű használati utasítás pontosan követjük, — a buza, árpa, zab, köles, tengeri stb. nél a vetőmagon található üszögcsirákat, mint ezt számos bizonyítvány erősíti.

A magas magy. királyi miniszterium gazdasági közleményei a Dupuy N.-féle páczot mint egyikét a legsikeresebb szereknek ajánlják a buzaüzög elhárítására. Áttekintések bizonyítványokkal kívánatra ingyen és bérmentve.

Ára egy 2 hectoliter (200 li) magra való csomagnak 30 kr.

KOSS és DUPUY

Bécs, VI. Windmühlgasse Nro 35.

Raktár: Székesfehérvárott Körösi József kereskedésben.

FARKAS S.

magy. kir. udvari női-ruha-készítő.
Budapest, vaczi-utca.

A n. érd. urhölgyek kényelmére, e hó 20-ikáig a „magyar király“hoz czimzett szálloda 8-ik sz. szobájában raktárt tart mindenféle női-ruhák és öltönyökből, a jelen lévő legújabb minták szerint.

Valamint elvállal mindenemű e szakba vágó megrendeléseket s azokat pontosan teljesíti.

Számos látogatásért esd

Tisztelettel

Farkas S.

4 Ehren-Diplome.
goldene Medaillen.
Liebig's
Company's Fleisch-Extract
aus FRA-Y-BENTOS (Süd-Amerika).
Nur ächt wenn die Etiquette eines jeden Topfes obenstehenden Namenszug in blauer Farbe trägt.
haben: Zu bei Anton Lichtneckert, Mor Reichard & Comp, und den Apotheker Broszman Elek in Stuhlweissenburg.
Ferner zu haben bei: Th. Gutthard Sohn in Vesprim.

Die als höchst solid anerkannte behördl. autor. **Grife Süd-nord-deutsche Schulagentur Wien** I. Seilergasse 11 empfängt die besten Kräfte für das Erziehungsfach als: Gouvernanten, Hofmester, Bonnen norddeutsche, Französinen, Engländerinnen.

Arleszállítási hirdetmény.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására juttatni. miszerint mai naptól kezdve a legjobb minőségű ostrai kőszén

COAKSOT

a következő leszállított árak mellett árusítjuk el:

500 kilogramon felül 50 kg = 1 vm. . . 50 kr.
500 kilogramon alul 50 kg = 1 vm. . . 60 kr.

Kelt Székesfehérvárott, 1878. szept. 10-én.

Székesfehérvári légszeszvilágítási társulat.

Sidoli Tódor lovardája

a vasártéren a sétatér hosszában, vízhatlan tetőzet alatt.

Ma és minden nap este 7 1/2 órakor

70 tagból álló társulatával, köztük elsőrangú művészek és művésznőkkel; ugy 40 legnemesebb fajú s legjobban idomított iskola és szabad lovaival

nagy előadást

a magasabb lovaglásból, a lödimitásból, bámulatot gerjesztő testgyakorlásból, ugy a némajátékokból a la Renz.

Vasárnap 2 előadás tartatik, délután 4 órakor és este fél 8 órakor.

Bővebb értesítést a falragaszok nyújtanak.

VÖRÖSMARTY KÖNYVNYOMDA

SZÉKESFEHÉRVÁROTT,
kaszárnya-utca 6-ik szám.

Ajánlja

a mostani igényeknek minden tekintetben megfelelőleg jól berendezett üzletét,

minden néven nevezendő e szakba vágó munkák izléses, pontos és jutányos kiállítására.

Tisztelettel
Szammer Kálmán,
tulajdonos.

Nyomatott Székesfehérvárott a „Vörösmarty“ könyvnyomdában.

Gabona-ár szeptember 14-én.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	7	80	7	50	7	20
Kétszeres	6	40	6	30	6	20
Rozs	5	80	5	70	5	60
Árpa	5	40	5	—	4	60
Zab	5	80	5	60	5	50
Kukorica	6	20	6	—	5	80

A VALÓDI
dr. POPP-féle
Anatherin-szájviz

a legbiztosabb és legjobb gyógyszer fogköképződés, foghúsvérzés, valamint dohányzsag ellen.

Dr. POPP J. G.
cs. k. udv. fogorvos urnak Bécsben Bogner-gasse 2.

Egy jó barátom által ajánlott, Öntől rendelt ANATHERIN-SZÁJVIZET, melyet én és nőm, — az utóbbi a fogak meglazulása és fogköképződés miatt, én pedig a gyakori foghúsvérzés és erős dohányzsagnak a szájából eltávolítása miatt — használtunk, a legjobb szernek bizonyult és betegségek ellen, s én nem mulasztom el Önnel ezen találmányért köszönetemet kifejezni és Önnel kívánni, hogy minél többen ismerkedjenek meg e szerrel s ez által SOK SZENVEDŐN SEGÍTTETNÉK, Ön pedig fáradságáért megérdemelt jutalmát lelje.

Bécs.
Gróf Trattenbach E.

Kapható: Székesfehérvárott Braun József, Diebálla György, Broszman Elek, Pásztor S. Say Rudolfi gyógyszer. Szekerák és Hornyánszky keresk. Lovasbényében: Heissler Győző gyógyszer. Módrótt: Jency. Pálotán: Wüffli gyógyszer. Veszprém: Gutthard és fiaival, Tuszka M. és társa, Ferenczy gyógyszer. Pápa: Tschepen, Bemiller J., Szabó gyógyszer. Danaföldvár: Lukács A. és Kubányi S. gyógyszerész. Duna-Vecsen: Klinke gyógyszer. Kun-Szent-Miklós: Tóth S. gyógyszer. Polgárdin: Kampis József gyógyszer-tárban.